Szalay László Pál

# *Csupán egy életre?*

*„Jézus így szólt hozzá: „Menj el, hívd a férjedet, és jöjj vissza!"*
*Az asszony így válaszolt: „Nincs férjem."*
*Jézus erre ezt mondta: „Jól mondtad hogy nincs férjed,*
*mert öt férjed volt és akivel most élsz nem férjed: ebben igazat mondtál."*
(János evangéliuma 4:1-42)

*„Boldogan éltek, amíg meg nem haltak."* Ez egy tipikus lezárása a népmeséknek. No persze a hetedhét országra kiterjedő lagzi után történik mindez. Egy kép, ami beivódik elménk szövetébe. Lányokéba és fiúkéba. Összekötve, összenőve egy életen át. Vajon a szülő, amikor olvassa, mondja ezeket lekerekítő mondatokat a mese végén, milyen szájízzel teszi? A gyermek, aki még mit sem tud a társas magányról, issza magába a bűvös mesevilág intencióit, miközben a szülő a szitán átlátva figyeli gyermeke arcának rezzenéseit. Megnyugszik benne, hogy ez az élet rendje, élni együtt a végtelenbe.

Azonban felnőve, az első társaskapcsolati karambolok után, már foszladoznak, szakadoznak a vágy, a valóság, a képesség, a kitartás, a hűség fogalmi szövetei. A mese nem hazudott. Kimondta, hogy a halál ellenszere a boldogság. Mihelyst megtaláltad, már nem rettent. Ha képes vagy egy másik emberi lénnyel az érzelmek és kapcsolatok biztonságát, tartósságát megélni, akkor mindent elértél. Viszont mihelyst ez a boldogság valami oknál fogva elvész, akkor az majdhogynem egyenlő a síri halállal. S az ember egy életen át, váltakozó szerencsével hajszolja ezt a boldogságot.

A samáriai asszony igen jól tudta már ennek az olthatatlan vágynak a mikéntjét. Ismerte a vágyat a boldogságra, és ismerte a boldogság törékenységét. Jézus pontos diagnózist ad az ő házassági válságáról: *„öt férjed volt és akivel most élsz, nem férjed"*. Mi minden összesűrűsödik itt. A kimondhatatlan dolgok pusztaságban, ott egy kút, ami visszhangozza a szavakat. S mikor újra halljuk őket, megnyílnak nekünk. Mert ott a pusztában az a víz, az élet vize, de nem azért, mert olyan jó kutat ástak egykor Jákób szolgái, hanem mert Jézus áll a kút mellett.

Miket is hallhatunk ki a beszélgetésből? „*Nincs férjem*." Özvegy? Egyedülálló? Elvált? Elhagyott? Nem. Az a kapcsolat, amiben él, nem nevezhető a házasság intézményének. Azért mert nem szentesítették? Ez

is igaz lehet, de legfőképpen azért, mert nem úgy működik. A férfi nem úgy tekint a másik félre, mint feleségre, a nő pedig nem úgy tekint a férfire, mint férjre. Sokszor átélte a reményt a teljes boldogságra. Még többször viszont megkeseredett a szájában a csók. A jelenlegi kapcsolata sem mutatja az örökkévalóság jegyeit.

Mielőtt valami Guinness-rekordert látnánk a samáriai asszonyban, akinek az esete kirívóan egyedi, hessegessük el magunktól ezt a gondolatot. Néhány hónapja egy házasulandó pár keresett meg. Nincs ebben semmi rendkívüli. Bár több ilyen örvendetes látogatás lenne. Leültünk beszélgetni, és hamar kiderült, hogy a menyasszony már háromszor volt férjnél. Az első szemöldökfelhúzás, szemkerekedés, homlokráncolás után jött a következő, jegyzetelésre méltó információ. A vőlegény szintúgy, nem most köti be először egy ara fejét. Amikor a házasságra felkészítés menetrendjét ismertettem, elhangzott a hölgy szájából, a következő: *„Jegyesoktatásra nincs szükségünk."* Ő azt gondolta, hogy a három sikertelenség már elég rutint és tapasztalatot biztosít a számukra ahhoz, hogy most majd sikerre vigyék az ügyüket. Én viszont határozottan tudtukra adtam, hogy a fenti ábra nem épp ezt mutatja.

A házasság nehéz intézmény. Egyáltalán nem lehet könnyű keresztnek nevezni. Az egymás boldoggátételének kihívása, újra és újra szembesít azzal, hogy három fél szükségeltetik a házasságkötés tartósításához, megszilárdításához. A harmadik fél, a mindeneket tudó, az egybeszerkesztés mestere. Akire úgy tekintünk, hogy amit odafent egybeszerkesztett, azt idelent senki emberfia ne próbálja meghekkelni. Bár férj és feleség között nem lenne szabad, hogy titkok legyenek, néha mégis megtörténik. Keletkeznek fehér foltok a másik térképén úgy is, hogy nem szándékosak, hanem az elvakultság, a másik fél ideák ködébe vont alakja okoz farkasvakságot, akár fényes nappal is. Ekkor mutatja meg a legjobban a nagy harmadik, hogy mire is jó Ő. A samáriai asszonyt boldoggá tette azzal, hogy ismerte, tudta ki is ő, de mégsem fordította el tőle a fejét, mégse ment át az út túloldalára. Mi több, valaki komolyan vette, és választ adott a kérdéseire és megoldást az életére. A beszélgetés után az asszony így foglalta össze a találkozásuk lényegét: *„Megmondott nekem mindent, amit tettem."*

A nagy harmadik megtanít szeretni úgy, hogy nem csupa rejtély, nem csupa fantázia, hanem hús, vér ember a másik fél. Olyan valaki, akinek a húsába és vérébe befészkelődött a bűn. Egy ideált szeretni, rajongani érte nem nagy művészet. Egy hétköznapi férfi/nő mellett felkelni nap nap után válhat rutinná, lehet megszokás, elcsúszhat az unalom felé. A hétköznapiságban megélni azt, hogy szerencsés vagyok

és jutalom, hogy a másik a párom, na ez az emberfeletti teljesítmény. Amikor a másik éppen nem kitűző, virágszál a bokrétában, alfa hím vagy ihlető múzsa, hanem a házassági eskü árnyoldala forog ki a kockán, akkor válni a legodaadóbbá…

Egy híres szerelem taníthat bennünket arra, hogy milyen az, amikor a világgal szemben, a sorssal szemben, a körülményekkel szemben is lehet valakit választani. Sőt úgy, hogy a kapcsolatban a legrosszabb eshetőséggel komolyan számolni kell. Nem Rómeóról és Júliáról vagy János vitézről és Juliskáról van szó, hanem C. S. Lewis és Helen Joy Davidman találkozásáról. Szerelmük nem ifjúként lángolt fel. Mindketten már az élet második felvonásában forgolódtak. Mégis erős, olthatatlan kötődés alakult ki közöttük. Minden a frigy ellen szólt, egyedül az ő szent meggyőződésük és elhatározásuk nem tántorodott el. Az egyház nem adott engedélyt az esküvőre Helen korábbi sikertelen házassága miatt. A menyasszony földi idejét a rosszindulatú daganat szűk határok közé szorította. A fertőtlenítőszagú kórterem nem épp egy feldíszített katedrálist idézett. A hitük és szerelmük viszont nem a láthatókra tekintett. Brian Sibley az Árnyékország című regényében állított emléket ennek az égben köttetett testi és lelki vonzalomnak:

„The Last Battle (Az utolsó csata), a Narnia krónikái hetedik, s egyben utolsó kötete, nem sokkal a vihar kitörése előtt jelent meg. A történet hősei végül ott állnak egy paradicsomi kert bejáratánál: „…és hatalmas aranykapuk magasodtak előttük. Tétovázva álltak, egyikük sem bírta összeszedni a bátorságát, hogy megpróbáljon kinyitni egyet. Vajon szabad-e? És jó lenne? Igazán nekünk szánták volna? De miközben ők szabódtak, egyszer csak gyönyörű kürtszó zendült a falak mögül, a kapuk pedig egyszeriben föltárultak…”

És boldogan éltek, amíg meg nem haltak? Nem. Nem csak addig, még azon is túl…